

Απόφαση 86 / 2018 (ΣΤ, ΠΟΙΝΙΚΕΣ)

Αριθμός 86/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΤ' ΠΟΙΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Μαρία Γαλάνη - Λεοναρδοπούλου, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Δημήτριο Χονδρογιάννη, Αρτεμισία Παναγιώτου - Εισηγήτρια, Γεώργιο Ανασταστάκο και Μαρία Γεωργίου, Αρεοπαγίτες. Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 14 Νοεμβρίου 2017, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Βασίλειου Πλιώτα (γιατί κωλύεται η Εισαγγελέας) και του Γραμματέα Χαράλαμπου Αθανασίου, για να δικάσει την αίτηση του αναιρεσεύοντος-κατηγορουμένου Α. Λ. του Τ., κρατούμενου στο κατάστημα Κράτησης Μαλανδρινού, που εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Χρήστο Μαυρομάτη, για αναίρεση της υπ' αριθ. 350, 416/2015 και 305/2016 απόφασης του Μικτού Ορκωτού Εφετείου Αθηνών και με πολιτικώς ενάγουσα την Ν. Β. του Κ., κάτοικο ..., που δεν παρέστη. Το Μικτό Ορκωτό Εφετείο Αθηνών, με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή, και ο αναιρεσειών-κατηγορούμενος ζητεί την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην υπ' αριθμ. πρωτ. .../27-4-2017 αίτησή του αναίρεσεως και στους από 27 Οκτωβρίου 2017 προσθέτους λόγους, που περιλαμβάνονται στο σχετικό δικόγραφο, που καταχωρίστηκαν στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό ...2017.

Αφού άκουσε

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσειύοντος, που ζήτησε όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα, που πρότεινε να αναιρεθεί εν μέρει η προσβαλλόμενη απόφαση και δη κατά το σκέλος της που αφορά την καταδίκη του αναιρεσειύοντα-κατηγορουμένου για την πράξη της ανθρωποκτονίας με πρόθεση και να παραπεμφθεί η υπόθεση, κατά το μέρος αυτό, για νέα συζήτηση.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά το άρθρο 513 παρ. 1 εδ. γ' και 3 ΚΠΔ, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κλητεύει τον αναιρεσειύοντα και τους λοιπούς διαδίκους στο ακροατήριο του Δικαστηρίου του Αρείου Πάγου. Η κλήση αυτή γίνεται με επίδοση σύμφωνα με τα άρθρα 155-161 και μέσα στην προθεσμία του άρθρου 166. Οι διάδικοι παρίστανται στη συζήτηση με συνήγορο, ενώ, κατά την παρ. 2 του άρθρου 515 του ίδιου Κώδικα, αν εμφανιστεί ο αναιρεσειών, η συζήτηση γίνεται σαν να ήταν παρόντες όλοι οι διάδικοι, ακόμα και αν κάποιος από αυτούς δεν εμφανίστηκε. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το από 17-7-2017 αποδεικτικό επιδόσεως του Αρχ/κα του Α.Τ Σάμης Π. Κ., η πολιτικώς ενάγουσα της κρινόμενης υπόθεσης Ν. Β. του Κ., με αναιρεσειύοντα τον Α. Λ. του Τ., κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα από την Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κατά τη διάταξη του άρθρου 155 παρ. 2 εδ. β' του ως άνω Κώδικα, για να εμφανιστεί στην αναφερόμενη στην αρχή της αποφάσεως αυτής συνεδρίαση, που είχε οριστεί για να συζητηθεί η από 26-4-2017 και με αριθμό γενικού πρωτοκόλλου .../27-4-2017 αίτηση του ως άνω αναιρεσειύοντα για αναίρεση της υπ' αριθμ. 350, 416/2015 και 305/2016 καταδικαστικής αποφάσεως του Μικτού

Ορκωτού Εφετείου Αθηνών, πλην αυτή δεν εμφανίστηκε κατά την εκφώνηση της υποθέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου. Μετά από αυτά, εφόσον η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης καθώς και οι, συνεκδικαζόμενοι με αυτήν λόγω συναφείας, από 12-6-2017 πρόσθετοι λόγοι, που κατατέθηκαν με χωριστό δικόγραφο στις 27-10-2017, έχουν ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα, πρέπει να προχωρήσει η συζήτηση της υποθέσεως παρά την απουσία της σαν να ήταν και αυτή παρούσα. Κατά το άρθρο 63 εδ. βλ και γ' του ΚΠΔ, όπως το β' εδάφιο προστέθηκε με το άρθρ. 34 παρ.3 Ν. 3346/2005, αντικαταστάθηκε από 8-6-2008 με το άρθρ. 69 παρ.2 Ν. 3659/2008 και έκτοτε ισχύει, "ως τέλος πολιτικής αγωγής, με ποινή το απαράδεκτο αυτής, ορίζεται το ποσό των δέκα (10) ευρώ, που καταβάλλεται εφάπαξ με παράβολο υπέρ του Δημοσίου είτε κατά την προδικασία είτε κατά την κύρια διαδικασία και καλύπτει την παράσταση του πολιτικώς ενάγοντα μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης. Το ύψος του ανωτέρω τέλους αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης". Ήδη δε, σύμφωνα με την παρ. 3 της ΥΑ 123827/23-12-2010 (ΦΕΚ Β' 1991/23-12-2010), η οποία άρχισε να ισχύει ένα μήνα μετά τη δημοσίευσή της, το τέλος πολιτικής αγωγής αναπροσαρμόστηκε από δέκα (10) σε πενήντα (50) ευρώ. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 171 παρ. 2 ΚΠΔ, απόλυτη ακυρότητα, που δημιουργεί τον προβλεπόμενο από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α' του ίδιου Κώδικα λόγο αναιρέσεως, η οποία λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, ακόμη και στον Άρειο Πάγο, επιφέρει και η παράνομη παράσταση του πολιτικώς ενάγοντος στη διαδικασία του ακροατηρίου. Τέτοια ακυρότητα υπάρχει μόνο όταν δεν συντρέχουν στο πρόσωπο του πολιτικώς ενάγοντος οι όροι της ενεργητικής ή παθητικής νομιμοποίησης για την άσκηση της πολιτικής αγωγής, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 63 και 64 του ΚΠΔ, καθώς και όταν παραβιάστηκε η διαδικασία, που έπρεπε να τηρηθεί σχετικά με τον τρόπο και το χρόνο ασκήσεως και υποβολής αυτής (πολιτικής αγωγής) κατά το άρθρο 68 του ίδιου Κώδικα (Ολ.Α.Π. 762/1992), ο οποίος εξικνεύεται μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας ενώπιον του πρωτοβάθμιου ποινικού δικαστηρίου. Ειδικότερα, από το άρθρο 68 παρ.2 ΚΠΔ, με το οποίο ορίζεται, ότι "κατ' εξαίρεση, εκείνος που κατά τον αστικό κώδικα δικαιούται χρηματική ικανοποίηση εξαιτίας ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης μπορεί να υποβάλλει την απαίτησή του στο ποινικό δικαστήριο, ωστόσο αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία, χωρίς έγγραφη προδικασία", σε συνδυασμό με τα προεκτεθέντα, προκύπτει ότι η παράσταση πολιτικής αγωγής πρέπει να δηλωθεί νομοτύπως πριν από την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου και όχι για πρώτη φορά στο Εφετείο, άλλως υπάρχει απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας. Με βάση τα προεκτεθέντα, το απαράδεκτο της πολιτικής αγωγής, λόγω μη καταβολής του προαναφερθέντος παραβόλου, που προβλέπεται από το άρθρ. 63 εδ. β' ΚΠΔ, ως τέλους πολιτικής αγωγής, είτε κατά την προδικασία είτε το αργότερο μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, καθιστά την παράσταση της πολιτικής αγωγής (από της κατά την 8-6-2008 καθιερώσεως του σχετικού απαράδεκτου και εφεξής) παράνομη, επερχομένης, εντεύθεν, απόλυτης ακυρότητας της διαδικασίας στο ακροατήριο, που συνιστά τον προεκτεθέντα λόγο αναιρέσεως από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α' ΚΠΔ. Στην προκειμένη περίπτωση, με την προσβαλλομένη απόφαση του ΜΟΕ Αθηνών, ο αναιρεσείων κηρύχθηκε ένοχος του ότι: "Α. Στην Αθήνα και επί της οδού ... στις 15-12-2012 και περί ώρα 08.30' π.μ., ενεργώντας με πρόθεση και ευρισκόμενος σε ήρεμη ψυχική κατάσταση, στόχευσε προς τη σύζυγο του L. P. με πιστόλι μάρκας EKOL TUNA και πυροβόλησε εναντίον της στη δεξιά κροταφική χώρα, με συνέπεια αυτή να υποστεί βαριές κακώσεις κεφαλής από βολίδα του όπλου, εκ των οποίων, ως

μόνης ενεργού αιτίας επήλθε ο θάνατος της στις 20-12-2012. Β. Στον πιο πάνω τόπο και χρόνο έφερε μαζί του παράνομα, δηλαδή άνευ αδείας της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, όπλο υπό την έννοια του άρθρου 1 του Ν. 2168/93, δηλαδή το υπ' αριθμ. ... πιστόλι μάρκας EKOL TUNA. Γ. Στον ίδιο πιο πάνω τόπο και χρόνο έκανε χρήση του προπεριγραφέντος υπό στοιχ. Β όπλου, με το οποίο πυροβόλησε τη σύζυγο του L. P. και τέλεσε σε βάρος της την αξιόποινη πράξη της ανθρωποκτονίας από πρόθεση, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα υπό στοιχείο Α".

Περαιτέρω, από την, παραδεκτή για τις ανάγκες του αναιρετικού ελέγχου, επισκόπηση των εγγράφων της δικογραφίας, προκύπτουν τα ακόλουθα : Η Ν. Β. του Κ., αδελφή της ως άνω θανούσας από την αξιόποινη πράξη της ανθρωποκτονίας από πρόθεση L. P., με την από 14-2-2013 κατάθεσή της στην Ανακρίτρια του 24ου τμήματος του Πρωτοδικείου Αθηνών, δήλωσε παράσταση πολιτικής αγωγής κατά του κατηγορουμένου και ήδη αναιρεσιόντα για το ποσό των 45 ευρώ με επιφύλαξη "για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που υπέστη", χωρίς όμως να προκύπτει ότι για τη δηλωθείσα ως άνω παράσταση πολιτικής αγωγής κατέβαλε κατά την προδικασία το σχετικό τέλος. Στη συνέχεια, ενώπιον του Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου Αθηνών, κατά την εκδίκαση της κατά του κατηγορουμένου-αναιρεσιόντα κατηγορίας για την ανωτέρω αξιόποινη πράξη της ανθρωποκτονίας από πρόθεση κατά τη δικάσιμο της 29-11-2013 (μετά από διακοπή από τη δικάσιμο της 27-11-2013), η ίδια ως άνω πολιτικώς ενάγουσα, πριν από την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας, δήλωσε την αυτή ως άνω παράσταση πολιτικής αγωγής κατά του κατηγορουμένου και συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα πρακτικά της υπ' αριθμ. 892, 945, 946, 947/2013 απόφασης του ως άνω πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, δήλωσε ότι "παρίσταται ως πολιτικώς ενάγουσα κατά του προαναφερθέντος κατηγορουμένου λόγω της ψυχικής οδύνης που έχει υποστεί από την εις βάρος της αδελφής της πράξη της ανθρωποκτονίας από πρόθεση που τέλεσε ο κατηγορούμενος για 45 ευρώ με επιφύλαξη και δήλωσε ότι διορίζει συνήγορο της τη Σ. Π. του Χ., δικηγόρο Αθηνών, με ΑΜΔΣΑ ..., αποδέχτηκε το διορισμό της και προσκόμισε τα νομιμοποιητικά της έγγραφα, το με αριθμό ... γραμμάτιο προείσπραξης δικηγορικής αμοιβής και το με στοιχείο ... (χωρίς δηλαδή να αναφέρεται κάποιος αριθμός) παράβολο του Ελλην. Δημοσίου". Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκανε δεκτή τη δήλωση αυτή και με την παραπάνω καταδικαστική απόφασή του επιδίκασε στην προαναφερθείσα πολιτικώς ενάγουσα το αιτηθέν ποσό των 45 ευρώ ως χρηματική της ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης. Στη συνέχεια, επί εφέσεως του κατηγορουμένου και ήδη αναιρεσιόντα κατά της ανωτέρω πρωτοβάθμιας καταδικαστικής σε βάρος του απόφασης, εκδόθηκε σε δεύτερο βαθμό η προσβαλλομένη υπ' αριθμ. 350, 416/2015, 305/2016 απόφαση του Μικτού Ορκωτού Εφετείου Αθηνών, η οποία δέχτηκε ως νομότυπη την επαναληφθείσα ενώπιον του παράσταση της πολιτικής αγωγής, χωρίς όμως ποτέ, όπως προκύπτει από την επισκόπηση του συνόλου των στοιχείων του φακέλου της δικογραφίας, να καταβληθεί το ως άνω νόμιμο παράβολο ούτε κατά την προδικασία αλλ' ούτε και κατά την επ' ακροατηρίω διαδικασία ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, με αποτέλεσμα το απαράδεκτο της δήλωσης παράστασης πολιτικής αγωγής. Εν όψει δε του ότι, ως ήδη ειπώθηκε, η έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, αποτελεί το ύστατο χρονικό σημείο νομότυπης δήλωσης της πολιτικής αγωγής για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή, ως εν προκειμένω, ψυχικής οδύνης, ομοίως απαράδεκτη ήταν και η ενώπιον του δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου δηλωθείσα κατά τα ανωτέρω παράσταση πολιτικής αγωγής. Κατά συνέπεια, με το να δεχτεί το

Δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση ως νόμιμη την εν λόγω παράσταση, υπέπεσε στην πλημμέλεια της απόλυτης ακυρότητας της διαδικασίας στο ακροατήριο, κατά το βάσιμο περί τούτου, από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α' ΚΠΔ, μοναδικό κύριο λόγο αναίρεσης, ο οποίος πρέπει να γίνει δεκτός. Μετά ταύτα, παρεκούσης της έρευνας των προσθέτων λόγων αναίρεσης, πρέπει να αναιρεθεί εν μέρει η προσβαλλομένη απόφαση και δη κατά το πληττόμενο σκέλος της που αφορά την καταδίκη του αναιρεσείοντα για την πράξη της ανθρωποκτονίας από πρόθεση και συνακόλουθα και κατά την περί ποινής για την πράξη αυτή διάταξή της και να παραπεμφθεί η υπόθεση, κατά το αναιρούμενο μέρος της, για νέα συζήτηση στο ίδιο Δικαστήριο, αφού είναι δυνατή η συγκρότηση του από δικαστές άλλους εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως (αρθρ. 519 ΚΠΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί εν μέρει την με αριθμό 350, 416/2015, 305/2016 απόφαση του Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου Αθηνών και δη μόνο κατά το σκέλος της που αφορά την καταδίκη του αναιρεσείοντα Α. Λ. του Τ. για την πράξη της ανθρωποκτονίας από πρόθεση και συνακόλουθα και κατά την περί ποινής για την πράξη αυτή διάταξή της. Παραπέμπει την υπόθεση κατά το αναιρούμενο μέρος της για νέα συζήτηση στο ίδιο Δικαστήριο, που θα συγκροτηθεί από δικαστές άλλους εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 16 Ιανουαρίου 2018.
Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 19 Ιανουαρίου 2018.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ